

22 DECEMBER

I dag har **Natanael** och Jonatan namnsdag. **Natanael** har hebreiskt ursprung och betyder Gud ger eller gåva från Gud. Namnet var som vanligast i början av 1900-talet. Cirka 3 200 heter Natanael, omkring 500 har det som tilltalsnamn eller första förnamn. Jonatan har hebreiskt ursprung och tolkas Jahve har givit. Det är känt här sedan 1600-talet och blev på 1980-talet ett modenamn. Cirka 29 600 heter Jonatan, omkring 21 900 kallas så eller har det som första förnamn.

BEMÄRKELEDAGEN

I dag, vid vintersolståndet, firas dongzhi i den kinesiska kulturkretsen. En tradition är att äta kinesiska munkar. Festligheterna byggs på alltings indelning i yin och yang, där yin, som står för mörkret, nu har sin starkaste period. Kineserna firar också att vi från och med i dag går mot ljusare tider.

DET HÄNDE DÅ

■ **För 15 år sedan**, 2000, var det stort pådrag bland media, när **Madonna** och Guy Ritchie skulle gifta sig i slottet Skibo i Skottland. Det vimplade av kända gäster som Gwyneth Paltrow, Donatella Versace och Stella McCartney, som fotografierna försökte få korn på. Men själva vigseln med prästen Susan Brown som officiant var helt stängd för media och omgärdades av hemlighetsmakeri.

■ **För 45 år sedan**, 1970, hann rättvisan ifatt den nazityske före detta kommandanten Franz Stangl i koncentrationslägret i Treblinka. Han dömdes i en rättegång i Düsseldorf till livstids fängelse för mord på 400 000 judar under andra världskriget.

■ **För 120 år sedan**, 1895, genomförde den tyske fysikern Wilhelm Röntgen den första röntgenundersökningen och skickade strålar genom hustrun Anna Berthas hand, varpå skelettbenen avbildades. 1901 fick Röntgen det första Nobelpriset i fysik för upptäckten.

HÖRT OCH HÄNT

En brutal konstkuipp genomfördes för 15 år sedan, 2000. Tre kpstbeväpnade män tog sig in i Nationalmuseum i Stockholm och tvingade till sig tre ovärderliga tavlor, en av Rembrandt och två av Renoir. Därefter försvann brottslingarna i motorbåt från kajen nedanför museet. Fem år senare var alla tavlorna tillbaka och historien hade nystats upp.

TYPISKT CÁDIZ. Ljuset och havet, men också den gamla stan och katedralens torn – allt det där som kännetecknar Cádiz vill Isabella Holmin ha med i bilden.

BILD: THORD LYRSTRAND

Här hittade hon sin studieglädje

”Mi amiga sueca, dime corazón? – vad önskas mitt hjärta”, frågar kyparen, vänligt igenkännande. Isabella Holmin nickar tillbaka och beställer på säker spanska en vanlig frukost här i Cádiz, en pan tostado med smör och marmelad.

Hon har bott här i flera månader nu, vid ”ljusets kust i Andalusien i södra Spanien, och att säga att hon stormtrivs är väl egentligen en underdrift.

– Jag skulle verkligen vilja rekommendera alla studenter om de har möjlighet att ge sig ut på en Erasmustermin, säger Isabella.

En stor fördel, säger hon, som hon får med sig är det här med vardagsspankan.

– Dessutom, jag får ju inte med mig bara ett språk, utan också en

kultur, kunskap om landet, och människorna och hur man lever här.

– Vi sitter på torget vid katedralen i Cádiz, Europas äldsta stad. Isabella

SVENSKAR I VÄRLDEN

bor precis här vid torget, och allt är nära. Det är nära till havet, havet som omringar den långsmala landtunga som Cádiz ligger på. Nära till nöjen, nära till universitetet, nära

men jag tyckte ändå att det var trist, för jag visste att jag kunde bättre.

Hon visste bara inte exakt vad hon kunde bättre. Så istället för att söka in till fortsatta studier så hängde hon på några kompisar som jobbade i Oslo. Hon stannade i fem år och arbetade på Posten. När hon började tröttna på det så kände hon att hon längtade hem till Sverige. Hon sökte och fick jobb i Göteborgsområdet och fick tjänst inom vården, först i Mölndal och sedan i Lindome.

VÅL PÅ PLATS i Göteborg, med arbete och med förstahandskontrakt på lägenhet i Aröd på Hisingen började så småningom funderingarna på att återta studierna.

– Egentligen ville jag läsa italienska, men den kursen hade de tagit bort från Göteborgs universitet, så jag sökte in till spanska istället.

Hon började på det nystartade programmet Internationella språkprogrammet med spanska som huvudämne under hösten 2014.

– Redan tidigt började lärarna prata om att man hade möjlighet att söka sig utomlands två terminer genom Erasmusprogrammet och att man till och med kunde få behålla sitt CSN-lån under den perioden. För mig var det en självklarhet att åka iväg, säger hon, men

– Jag gick ut med hyfsade betyg,

konstaterar att majoriteten av studenterna på programmet har valt att stanna hemma.

Här lever hon på samma pengar som hemma. Pengarna som hon får från CSN inklusive både lån och bidrag, är 9900 sek i månaden. Här hyr hon sig en lägenhet på 34 kvadrat, alldeles vid katedralen, med takterrass och kostnaden är 290 euro plus el, gas och vatten.

– Det är inte svårt att leva på alls. I Sverige har jag högre utgifter i och med buss och bil. Här promenerar jag till allt, och det är också billigare att äta ute, fika och så vidare, säger hon.

EFTER NYÅR STARTAR tentaperioden och hon har en hel del att plugga. Isabella är inskriven på fem kurser, tre litteraturkurser (sydamerikansk litteratur, grundkurs i spansk litteratur samt narrativ genre) och två i lingvistik (grammatik och morfologi). I varje klass går ungefär 30 studenter, och merparten är spanjorer. Undervisningen skiljer sig från den i Sverige på flera sätt.

– Jag skulle säga att den är mer strukturerad i Sverige. Här lägger varje lärare upp sina lektioner på sitt eget sätt. Hemma är det mer likartat. Här är det framförallt föreläsningar och inte så mycket dis-

Isabella Holmin

Aktuell: Tentapluggar i Cádiz

Ålder: 30

Framtid: Siktar på att bli översättare

Bor: Cádiz en termin, annars på Hisingen

Intressen: Språk, litteratur, kultur

Fakta: Erasmusprogram

■ Ett utbytesprogram inrättat av EU, startade 1987. Ger studenter i hela Europa möjlighet att plugga två terminer av sin utbildning i annat EU-land.

Fakta: Cádiz

■ Cádiz är en hamnstad i regionen Andalusien i södra Spanien. Staden anlades av fenicierna omkring 1100 f kr och räknas som Europas äldsta stad och har varit bebodd oavbrutet. Cádiz ligger längs ljusets kust, vid Spaniens Atlantkust.

MITT I VARDAGEN

Den invecklade utvecklingen

Biologins historia är lång men människans desto kortare. Det är inte bara klimatet som förändrat förutsättningarna för oss människor och alla andra arter på vår jord. Under alla de hundratals miljoner år som vår planet bebotts av biologiska varelser har utvecklingen varit stadd i ständig utveckling. Fem stora utdöenden fick utvecklingen att starta om, nästan från början. Asteroider, kometer, vulkaner och andra okända orsaker var på väg att leda till game over. Är vi på väg mot det sjätte stora utdöendet – förorsakat av oss själva och vår egen otillräcklighet? En del tror det.

Vi har lyckats med så mycket på denna jord, alltifrån människor till internet och för att inte tala om alla dessa tekniska prylar och vidunder som gör livet lättare, ... eller? Men man glömmer alltför lätt alla de hjälpmedel vi skaffat oss för att förgöra oss själva – maskingevär, kemiska stridsvapen och atombomber. Till och med i vår vardag förbrukar vi mer än vad jorden klarar att producera.

Trots den invecklade utvecklingens triumfer och våra extremt välutvecklade hjärnor saknas något. Vi klarar att bomba sönder jorden i hat och förakt för varandra, men inte att leva tillsammans. Är vi fler än en uppstår konflikter, hat och oronlighet tillräcklig för att leta fram förstörelsens och fördelens vapenarsenal. Våra schizofrena hjärnor klarar ganska lätt att hitta strategier för att förgöra oss själva, men inte att hålla sams. Våra känslor och vårt känsloliv är inte hälften så smart

”Myten om att leva ut sina känslor är lika falsk som den inbillade godhetens brutalitet hos dem som slår, våldtar och mördar.”

som vårt tekniska intellekt. Vi har uppenbarligen misslyckats med att tygla och styra våra känslor för att uppnå den lycka och harmoni i livet som inga tekniska hjälpmedel eller ekonomisk tillväxt kan åstadkomma. Myten om att leva ut sina känslor är lika falsk som den inbillade godhetens brutalitet hos dem som slår, våldtar och mördar.

Vårt känsloliv tycks lida svårt av sin bristfälliga utveckling. I min vardag möter jag allt fler känslomässigt vilsekomna och uppgivna människor. Det är sällan tankefällorna leder till sammanbrott i människors liv, desto vanligare är det att de känslomässiga reaktionerna sätter sin prägel på vardag och vantrivsel. Man vet vad man borde men bristen på känslomässig logik tar istället ett förlamande struktural om livet. Bristen på känslomässig logik och kompetens riskerar att förstöra inte bara enskilda människors liv utan bli till ett hot för oss alla.

Kanske kan Karl-Bertil Jonssons jul hjälpa oss i vår nödvändiga strävan att utveckla vårt stundom så destruktiva känsloliv. När juleljusen strålar ut sitt ljus och sin värme har våra mänskliga hjärnor något att ta efter – i all sin enkelhet.

Jag ber att få tillönska dig en sinnlig, innerlig och eftertänksam jul.

kussionsgrupper och grupparbeten som hemma.

Det gör tyvärr också att Isabella inte lärt känna spanjorerna riktigt bra utan umgås mest med de andra Erasmusstudenterna från olika länder i Europa.

Hur känns det att räkna upp handen och ställa frågor på spanska om spansk narrativ genre bland en grupp spanjorer?

– Man kan känna sig dum. Men det gäller att man bara bortser från det. Man måste bara tänka bort den osäkerheten, säger Isabella.

Vi promenerar några hundra meter bort, till strandpromenaden.

– Havet är ju överallt här, det måste vi ha med på bild, säger Isabella.

HON SKA HEM till julhelgen, och det blir en skarp kontrast mot de vanliga 20 grader som råder här även i december.

– Jag kommer tillbaka stärkt till Sverige. Jag har blivit mycket starkare i spanska, mer bekväm i språket. Dessutom är det kul att åka iväg och sakna det som är bra i Sverige. Jag saknar mina vänner såklart, familj, vinter. Och snö. Det ska bli härligt att komma upp till Hassela, till snön.

HELLE LYRSTRAND LARSEN

031-62 40 00 namn@gp.se

PETER WÄHRBORG

Professor em i beteendemedicin och stressforskare

